

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

КАРАР

«26» январь 2023 ел

Яр Чаллы шәһәре

№246

Тукай муниципаль районында
бердәм дежур-диспетчерлык
хезмәте турындагы
нигезләмәне раслау хакында

Гадәтгән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү һәм янгың куркынычсызлыгын тәэмин итү буенча Хөкүмәт комиссиясе утырышының 2022 елның 29 ноябрәндәге 9 номерлы беркетмәсен үтәү йөзеннән, Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР БИРЭ :

1. «Тукай муниципаль районының бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте турында» гы нигезләмәне расларга.
2. «Тукай муниципаль районының бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте турында нигезләмәне раслау хакында» Тукай муниципаль районы Башкарма комитетының 2022 елның 21 июнендәге 1805 номерлы карары үз көчен югалткан дип санарга.
3. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрәндә Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында (pravo.tatarstan.ru) һәм Тукай муниципаль районының рәсми сайтында (tukay.tatarstan.ru) урнаштырырга.
4. Әлеге карар үтәлешен контрольдә тотуны үз жаваплылыгымда калдырам.

Башкарма комитет Житәкчесе

РАСЛАНГАН:

ТР Тукай муниципаль районы Башкарма
комитетның 2023 елның _____
номерлы карары белән

ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ БЕРДӘМ ДЕЖУР - ДИСПЕТЧЕРЛЫК ХЕЗМӘТЕ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

1. Терминнар, төшенчәләр һәм кыскартулар

1.1. Муниципаль берәмлекнең бердәм дежур - диспетчерлык хезмәте турында әлеге нигезләмәдә түбәндәге кыскартулар кулланыла:

АИУС РСЧС - гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү бердәм дәүләт системасының автоматлаштырылган мәгълүмат-идарә системасы;

«Имин шәһәр» АПК - «Имин шәһәр» аппарат-программа комплексы;

АРМ - автоматлаштырылган эш урыны;

АТС - автомат телефон станциясе;

ГЛОНАСС - глобаль навигация спутник системасы;

ГО - гражданнар оборонасы;

ГУ - төп идарә;

ДДС - дежур-диспетчерлык хезмәте;

ЕДДС - Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районының бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте;

«Куркынычлар һәм хавефләр атласы» - «Куркынычлар һәм хавефләр атласы» мәгълүмат системасы, АИУС РСЧС сегменты;

ИСДМ-Рослесхоз - урман хужалыгы Федераль агентлыгының урман янгыннарына дистанцион мониторинг мәгълүмат системасы;

КСА - автоматлаштыру чаралары комплексы;

КЧС и ОПБ - гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү һәм янғын куркынычсызлыгын тәмин итү комиссиясе;

ЛВС - локаль исәпләү челтәре;

МКА ЖКХ - торак-коммуналь хужалык объектларындагы аварияләрне һәм вакыйгаларны бетерүгә мониторинг һәм контроль буенча федераль система;

МП «Термические точки» - «Термик нокталар» мобиль кушымтасы;

МФУ - күп функцияле жайланма;

Россия ГТХМ - Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгы;

ОДС - оператив дежур смена;

ОИВС - Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органы;

ОМСУ - жирле үзидарә органы;

ПОО - потенциал куркыныч объектлар;

РСЧС - гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү бердәм дәүләт системасы;

система - 112 - «112» бердәм номеры буенча ашыгыч оператив хезмәтләрне чакыруны тәмин итү системасы;

УКВ/КВ - ультра кыска дулкыннар/кыска дулкыннар;

ФОИВ - Россия Федерациясе башкарма хакимиятенен федераль органы;

ЦУКС - кризис шартларында идарә итү үзәге;

ЭОС - ашыгыч оператив хезмәтләр;

РАСЦО - региональ үзәкләштерелгән хәбәр итү системасы;

МАСЦО - муниципаль үзәкләштерелгән хәбәр итү системасы;

КСЭОН - халыкка ашыгыч хәбәр итүнең комплекслы системасы;

ЭТО - халыкка хәбәр итү системаларына эксплуатацион-техник хезмәт күрсәтү;

ТСО - техник хәбәр итү чаралары;

ЧС - гадәттән тыш хәл.

1.2. ЕДДС турында элеге нигезләмәдә тиешле билгеләмәләр белән түбәндәге терминнар билгеләнде:

гражданнар оборонасы - Россия Федерациясе территориясендә халыкны яклауга әзерләүгә һәм яклауга, матди һәм мәдәни кыйммәтләрне хәрби конфликтлар яки бу конфликтлар аркасында килеп чыга торган куркынычлардан, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдә барлыкка килә торган куркынычлардан саклау буенча чаралар системасы;

халыкка гадәттән тыш хәлләр турында мәгълүмат бирү - массакүләм мәгълүмат чаралары һәм башка каналлар аша халыкка халыкның һәм территорияләрнең куркынычсызлыгын тәмин итү, гражданнар оборонасы, халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау, шул исәптән су объектларында кешеләрнең иминлеген тәмин итү һәм янгын куркынычсызлыгын тәмин итү өлкәсендә күрелә торган чаралар турында мәгълүмат житкерү;

«ЕДДС шәхси кабинеты» - халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән (вакыйгалардан) саклау өлкәсендә оператив һәм планлы мәгълүмат алмашуны автоматлаштырырга мөмкинлек бирүче «Куркынычлар һәм куркынычлар атласы» инструменты (бүлеге);

«Термик нокталар» МП - Россия ГТХМ гадәттән тыш хәлләр космик мониторинг системасын кулланып алынган мәгълүматларны визуаль сурәтләү өчен платформа, система табигый янгыннар чыганаclarын иртә ачыклай;

Халыкны, матди мәдәни кыйммәтләрне эвакуацияләү – бу халыкны, матди мәдәни кыйммәтләрне мөмкин булган куркыныч зоналардан оештырылган чыгару) буенча чаралар комплексы һәм аларны куркынычсыз районнарда урнаштыру.

Гражданнар оборонасының саклагыч корылмалары (алга таба - ЗСГО) - сугыш вакытында һәм тыныч вакытларда гадәттән тыш хәлләрдә атом-төш зарарлану чараларының, шулай ук гади зарарлану чараларының турыдан-туры йогынтысыннан саклау өчен билгеләнгән махсус корылмалар һәм тыныч вакытта хужалык ихтыяжлары һәм халыкка хезмәт күрсәтү өчен файдаланылырга мөмкин.

халыкка гадәттән тыш хәлләр турында хәбәр итү - табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү яки барлыкка килү куркынычы булганда, шулай ук хәрби гамәлләр алып барганда яки бу гамәлләр аркасында килеп чыккан куркынычлар турында хәбәр итү сигналларын һәм ашыгыч мәгълүматларны халыкка житкерү, халыкның үз-үзен тоту кагыйдәләре һәм саклау чараларын үткәру зарурлыгы;

хәбәр итү сигналы - гражданнар оборонасы һәм халыкны табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чараларын уздыру, гражданнар

оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерүнең бердәм дәүләт системасы, шулай ук халыкның үз чараларын һәм саклау ысулларын куллану өчен команда;

Халыкка хәбәр итү системасы гражданнар оборонасы һәм РСЧС белән идарә итү системасына кертелә, ул халыкка, идарә органнары һәм гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш мәгълүмат сигналларын һәм (яки) РСЧС сигналларын житкерүне тәмин итә һәм махсус программа-техник чаралардан, халыкка ашыгыч хәбәр итүнең комплекслы системасы чараларыннан, халык күпләп жыела торган урыннарда халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итүнең гомумроссия комплекслы системасыннан торган үзара бәйләнеш элементларыннан тора, күчмә объектларда, мобиль һәм йөртелә торган хәбәр итү чараларында, шулай ук аның эшләвен тәмин итүче тавыш бирү чаралары, элемтә линияләре һәм Россия Федерациясенең бердәм электр элемтәсе челтәре мәгълүматларын тапшыру челтәрләре.

ТСО хәбәр итү һәм (яки) ашыгыч мәгълүмат сигналларын кабул итү, эшкәртү һәм (яки) тапшыруны гамәлгә ашыра;

КСЭОН - гадәттән тыш хәлләр турында халыкка хәбәр итү системасының элементы, ул куркыныч табигый күренешләргә һәм техноген процессларны хәбәр итү һәм мониторинглау системаларының программа-техник чаралары комплексы, ул хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын гадәттән тыш хәлләрне кисәтүнең һәм бетерүнең бердәм дәүләт системасы идарәсе органнарына автомат һәм (яки) автоматлаштырылган режимнарда халыкка житкерүне тәмин итә.

Халык күпләп жыела торган урыннарда халыкка хәбәр итү һәм мәгълүмат бирүнең махсуслаштырылган техник чаралары - аудио - һәм (яки) аудиовизуаль, шулай ук барлыкка килү куркынычы, гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү турында һәм халыкның үз-үзен тоту кагыйдәләре турында башка хәбәрләргә кабул итүне, эшкәртүне һәм тапшыруны гамәлгә ашыручы махсус техник жайланмалар.

ЭТО - халыкка хәбәр итү системалары хәбәр итүнең техник чараларын эшкә сәләтле хәлдә тоту буенча чаралар комплексын үз эченә ала.

янгын сүндерү хезмәте, гадәттән тыш хәлләрдә җавап бирү хезмәте, полиция, ашыгыч медицина ярдәме хезмәте, газ челтәренең авария хезмәте, "террорга каршы" хезмәте.¹

2. Гомуми нигезләмәләр

2.1. ЕДДС турында әлеге нигезләмә төп бурычларны, функцияләргә, эш тәртибен, составын һәм структурасын, житәкчелеккә һәм дежур-диспетчер персоналына, кадрларны комплектлауга һәм әзерләүгә, биналарга, жиһазларга, ЕДДСны финанслауга таләпләргә билгели.

2.2. ЕДДС Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районының жирле үзидарә органы эшчәнлеген тәмин итә:

2.3. халыкны һәм территорияне гадәттән тыш хәлләрдән саклау;

2.4. гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү өчен, шулай ук ГО кертү шартларында билгеләнгән һәм җәлеп ителгән РСЧС көчләргә һәм чаралары белән идарә итү;

2.5. халыкны һәм территорияләргә гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә карарлар кабул итүгә һәм бурычларны хәл иткәндә мәгълүмати ярдәм чараларын

¹ «Элемтә хезмәтләреннән файдаланучыга тәүлек әйләнәсе һәм түләүсез чакыру йөкләнгән ашыгыч оператив хезмәтләр нәсмлеген раслау турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 31.08.2021 ел, № 1453 карары.

гамәлгә ашырганда ФОИВ, ОИВС, ОМСУ һәм оешмаларның мәгълүмати хезмәттәшлеген оештыру;

2.6. халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү;

2.7. муниципаль дәрәжәдәге РСЧС көндәлек идарә органнары эшчәнлеген координацияләү.

2.8. ЕДДС Тукай муниципаль районының «Гражданнар оборонасы идарәсе» МКУ штаты саны хисабына төзелә.

2.9. ЕДДС Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районының «Гражданнар оборонасы идарәсе» МКУ житәкчесенә турыдан-туры буйсына.

2.10. Гражданнар оборонасы һәм халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә ЕДДС эшчәнлеген координацияләүне Россия гадәттән тыш хәлләр министрлығының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе ЦУКС гамәлгә ашыра.

2.11. ЕДДС, ведомство карамагына һәм милек флормаларына бәйсез рәвештә, гадәттән тыш хәлләр (һәлакәтләр) куркынычы һәм барлыкка килүе турында мәгълүмат жыю, эшкәртү, анализлау һәм алмашу мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы РСЧС территориаль ярдәмче системасы звеносының барлык дежур диспетчерлык хезмәтләрен координацияләүне тәмин итә, шулай ук гадәттән тыш хәлләргә (вакыйгаларга) жавап биргәндә ДДС уртак гамәлләре мәсьәләләре буенча координацияләүче орган булып тора.

2.12. ЕДДС үз эшчәнлеген әлеге органнарның халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән (һәлакәтләрдән) саклау өлкәсендә эшчәнлеген тәмин итә торган региональ, муниципаль һәм объектлар дәрәжәсендәге РСЧС даими эшләүче органнары һәм көндәлек идарәсе органнары, ОИВС оешмалары (бүлекчәләре), муниципаль берәмлек территориясендә һәм күрше муниципаль берәмлекләренң ЕДДС территориясендә эш итүче ДДС белән хезмәттәшлектә үз эчәнлеген башкара.

2.13. Хезмәттәшлек тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәтенң «Россия Федерациясендә халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә мәгълүмат жыю һәм алмашу тәртибе турында» 1997 елның 24 мартындагы 334 номерлы карары, Россия Федерациясе Хөкүмәтенң «Халыкка барлыкка килә торган куркынычлар турында хәбәр итү максатларында федераль башкарма хакимият органнарының, Россия Федерациясе субъектының башкарма хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының массакуләм мәгълүмат чаралары операторлары һәм редакцияләре белән халыкка хәбәр итү тәртибе турында» 2020 елның 28 декабрдәге 2322 номерлы карары, Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығының 2009 елның 26 августындагы 496 номерлы «Гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча бердәм дәүләт системасы кысаларында мәгълүмат алмашу системасы һәм тәртибе турында нигезләмәне раслау хакында» боерыгы (Россия Юстиция министрлығында 15.10.2009 № 15039 теркәлгән), Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығының «Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр турында мәгълүмат критерийларын билгеләү турында» 05.07.2021 № 429 боерыгы белән (Россия Юстиция министрлығында 16.09.2021 № 65025 теркәлгән), Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығының "Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығы территориаль органнарының кризислы хәлләрдә идарә итү үзәкләрен тәмин итү кагыйдәләрен Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығы

территориаль органнарының һәм гражданнар оборонасы белән идарә итү органнарының һәм бердәй дәүләт гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү системасының көндәлек идарә органнары эшчәнлеген координацияләү, федераль башкарма хакимият органнарының, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының һәм оешмаларның төбәкара һәм төбәк дәрәжәләрендәге мәгълүмати хезмәттәшлеген оештыру турындагы" боерыгы белән (Россия Юстиция министрлыгында 27.09.2021 № 65150 теркәлгән), Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының «Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә мәгълүматны тапшыру сроклары һәм рәвешләре турында инструкцияне раслау хакында» 2021 елның 11 гыйнварындагы 2 номерлы боерыгы (Россия Юстиция министрлыгында 15.03.2021 № 62744 теркәлгән), Россия Федерациясе субъектларының законнары һәм башка норматив хокукый актлары, мәгълүмати хезмәттәшлек өлкәсендә башка норматив документлар, шулай ук билгеләнгән тәртиптә имзаланган мәгълүмати хезмәттәшлек турында килешүләр һәм регламентлар нигезендә жайга салына.

2.14. ЕДДС үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе Конституциясенә, халыкара хокукның гомумтанылган принципларына һәм нормаларына, Россия Федерациясенә халыкара шартнамәләренә, федераль конституциячел законнарға, федераль законнарға, Россия Федерациясе Президенты һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте актларына, шулай ук Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының ДДС белән хезмәттәшлек иткәндә мәгълүмат алмашу тәртибен һәм күләмен билгели торган норматив хокукый актларына таяна.

3. ЕДДСНЫҢ төп бурычлары

ЕДДС түбәндәге төп бурычларны башкара:

РСЧС һәм ГО көчләрен һәм чараларын, аларның муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан уртак гамәлләрен координацияләүне тәмин итү, аларга ГО, гадәттән тыш хәл (вакыйгалар) буенча чаралар эзерләгәндә һәм үтәгәндә бурычлар житкерү, шулай ук янгын, аварияләр, стихияле бәла-казалар һәм башка гадәттән тыш хәлләр нәтижәләрен локальләштерү һәм бетерү, муниципаль берәмлек ЧС ын кисәтү һәм бетерү буенча гамәлләр планы, Гражданнар оборонасы планы һәм муниципаль берәмлек халкын яклау планы нигезендә кирәкле ашыгыч чаралар һәм карарлар кабул итү турында мәгълүмат житкерү;

халыкны һәм территорияләрне ЧСтан һәм ГОдан яклау өлкәсендәге бурычларны хәл иткәндә, шулай ук халыкны һәм территорияләрне ЧСтан һәм ГОдан яклау өлкәсендәге карарлар кабул итүгә мәгълүмати ярдәм чараларын гамәлгә ашырганда мәгълүмати хезмәттәшлекне, шул исәптән мәгълүмат системалары, шул исәптән РСЧС АИУС («ЕДДСН шәхси кабинеты» аша) тәмин итү;

мәгълүматлаштыру һәм хәбәр итү сигналларын, шул исәптән ашыгыч мәгълүматны, РСЧС территориаль системасының идарә органнарының һәм көчләренең эшләү режимнарын үзгәртү өчен сигналларны (күрсәтмәләренә) кабул итү һәм тапшыру;

халыктан, оешмалардан, техник системалардан яки гадәттән тыш хәлнең барлыкка килүе яки барлыкка килүе турында мәгълүматның башка чыганаclarыннан кабул итү, килгән мәгълүматның дөрөсләгән анализлау һәм бәяләү, аны кабул ителгән хәбәргә җавап бирү компетенциясенә кергән ДДСка житкерү;

ОМСУ, муниципаль дәрәжәдәге ГО һәм РСЧС идарә органнары һәм көчләре, ДДС житәкче составына гадәттән тыш хәл (һәлакәт) турында хәбәр итү;

гадәттән тыш хәл турында халыкка хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү;

гадәттән тыш хәлләрне (һәлакәтләрне) кисәтү һәм/яки бетерү буенча оешмалар;

гадәттән тыш хәлләргә (вакыйгаларга) оператив җавап бирү максатларында, РСЧС, ОМСУ һәм ДДС, шулай ук ГО карамагына һәм алып баруга эзерлек вакытында ГО идарәсе органнары белән билгеләнгән тәртиптә хезмәттәшлекне оештыру;

ДДС көчләренә, гадәттән тыш хәлне кисәтүгә, шулай ук гадәттән тыш хәлне юкка чыгаруга җәлеп ителә торган РСЧС көчләренә, кабул ителгән һәм тәкъдим ителә торган чаралар турында мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү;

гадәттән тыш хәлләрне (вакыйгаларны) кисәтү һәм бетерү буенча идарә карарларын эзерләү һәм кабул итү, шулай ук аларның үтәлешен контрольдә тоту өчен кирәкле мәгълүмат жыю һәм эшкәртү;

төрле мәгълүмат системаларыннан һәм соңгы жайланмалардан килгән мәгълүмат нигезендә барлыкка килгән хәлгә үз вәкаләтләре кысаларында мониторинг, анализ, фаразлау, бәяләү һәм контроль;

керүче һәм чыгучы барлык хәбәрләрне һәм чакыруларны теркәү һәм документлаштыру, гадәттән тыш хәлләр (дежурлыklar) турында мәгълүматны гомумиләштерү (дежурлык тәүлек эчендә), аларны бетерү эшләре барышы һәм буйсыну буенча тиешле донесениялар (докладлар) тапшыру, килгән мәгълүмат буенча хисаплар формалаштыру;

күрше муниципаль берәмлекләр территориясенә гадәттән тыш хәл таралу куркынычы янаганда үзара ярдәм итешү планнары нигезендә янәшәдәге муниципаль берәмлекләрнең ЕДДС хәбәр итү һәм мәгълүматлаштыру;

барлык элементә төрләре һәм каналлары, шул исәптән 112 система аша килгән чакыруларга җавапны оештыру һәм координацияләү;

табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү яки барлыкка килү куркынычы турында оператив кисәтү өчен гадәттән тыш хәлләрне бетерү хезмәтләре, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү оешмаларының ашыгыч оператив хезмәтләр, ДДС белән үз җаваплылыгы зонасында үзара бәйләнеше.

гадәттән тыш хәлләрне ликвидацияләү житәкчесе, муниципаль берәмлек башлыгы, Башкарма комитет житәкчесе (Гадәттән тыш хәлләр комиссиясе рәисе), Татарстан Республикасы буенча Россия ГТХМ ЦУКС оператив дежур сменасы, гадәттән тыш хәлләрне ликвидацияләү һәм янгынарны сүндерү буенча оператив штаб, шулай ук авыл жирлекләре башлыklары белән гадәттән тыш хәлләргә җавап бирү барышы һәм авария-торгызу эшләре барышы турында даими мәгълүмати хезмәттәшлекне гамәлгә ашыра;

4. ЕДДСНЫҢ төп функцияләре

ЕДДСка түбәндәге төп функцияләр йөкләнә:

хәбәрләр һәм ашыгыч мәгълүмат кабул итү һәм тапшыру;

ЕДДСка керүче халыкның тормышына һәм иминлегенә куркыныч янау турында барлык хәбәрләрне кабул итү һәм теркәү;

кергән мәгълүматның дөрөсләгән анализлау һәм бәяләү, аны кабул ителгән хәбәргә җавап бирү компетенциясенә кергән ДДСка житкерү;

муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган ДДС, ГО күзәтү һәм халыкны яклау лабораториясе челтәрләренн гадәттән тыш хәлләр (һәлакәт) барлыкка килү куркынычы яки факты, гадәттән тыш хәлне (вакыйганы) лвидацияләү көчләре һәм чаралары һәм аны җавап бирүче хезмәтләргә житкерү турында мәгълүмат жыю;

гадәттән тыш хәл (вакыйга) турында мәгълүматларны эшкәртү һәм анализлау, аның масштабын билгеләү һәм гадәттән тыш хәлләргә (вакыйга) җәлеп ителә торган көчләрнең һәм чараларның составын төгәлләштерү, аларны тиешле эш режимнарына күчерү турында хәбәр итү;

гадәттән тыш хәлне (вакыйганы) бетерү буенча күрелгән чараларны гомумиләштерү, бәяләү һәм контрольдә тоту, муниципаль берәмлек хезмәтләре белән алдан эшләнгән һәм килештерелгән идарә карарлары вариантларын эзерләү һәм төзәтү гадәттән тыш хәлне (вакыйганы) бетерү буенча ;

кешеләрне саклау һәм коткару өчен кирәкле карарларны мөстәкыйль кабул итү (үз вәкаләтләре кысаларында);

Тукай муниципаль районының ОМСУ житәкче составын, муниципаль дәрәжәдәге ГО һәм РСЧС идарә һәм көч органнарын, ДДСка гадәттән тыш хәл (вакыйга) турында мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү;

ДДСка һәм гадәттән тыш хәлне юкка чыгаруга җәлеп ителә торган РСЧС көчләренә, кабул ителгән һәм тәкъдим ителә торган чаралар турында мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү;

ГО һәм халыкны һәм территорияләренә гадәттән тыш хәлләрдән (вакыйгалардан) яклау чараларын үтәүне тәмин итү мәсьәләләре буенча ГО һәм ЕДДС идарә органнары белән үзара эшчәнлекне оештыру;

«Халыкны һәм территорияләренә табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә мәгълүмат тапшыру сроклары һәм формалары турында инструкцияне раслау турында» Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының 11.01.2021 № 2 боерыгы нигезендә (Россия Юстиция министрлыгында теркәлгән 15.03.2021 № 62744) Тукай муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе карары буенча гадәттән тыш хәл турында халыкка үз вакытында хәбәр итүне һәм халыкка хәбәр итүне тәмин итү (КЧС һәм ОПБ рәисе), гадәттән тыш хәлләр (вакыйгалар) куркынычы яки барлыкка килүе, килеп туган хәл, мөмкин булган карар вариантлары һәм гадәттән тыш хәлләрне (вакыйгаларны) бетерү буенча гамәлләр турында докладлар (донесениеләр) тапшыру;

гадәттән тыш хәлләр (вакыйгалар) турында оператив мәгълүмат бирү, аларны бетерү эшләренә барышы һәм тиешле тәртиптә буйсыну буенча тиешле докладлар тапшыру;

барлык булган элемент төрләре һәм каналлары буенча, шул исәптән 112 системасы буенчакерә торган таләпләргә (вакыйгалар турындагы хәбәрләргә) аларның уртак реакциясе буенча ДДС җәлеп иткән гамәлләрне төгәлләштерү һәм координацияләү;

барлык элемент төрләре һәм каналлары, шул исәптән 112 системасы буенча чакыруларга (һәлакәтләр турында хәбәрләр) җавап бирү нәтижәләрен контрольдә тоту;

муниципаль берәмлек торак-коммуналь хужалыгы объектларында килеп чыга торган авария очраклары турында оператив мәгълүмат режимында фиксация һәм муниципаль берәмлекнең торак-коммуналь хужалыгы объектларында торак-коммуналь

хужалыгының торак комплексы ярдәмендә авария хәлләрен бетерүне тикшереп торуны тәмин итү;

төрле мәгълүмат системаларыннан һәм соңгы жайланмалардан килгән мәгълүмат нигезендә барлыкка килгән хәлгә үз вәкаләтләре кысаларында мониторинг, анализ, фаразлау, бәяләү һәм контроль;

Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районының КЧС һәм ОПБ мәгълүмати тәмин итү;

муниципаль берәмлек, муниципаль берәмлек территориясендә идарә органнары (шул исәптән аларның ДДС), муниципаль берәмлек территориясендә ГО һәм РСЧС көчләре һәм чаралары, ПОО, аеруча мөһим объектлар, транспорт инфраструктурасы һәм яшәү тирәлеге объектлары, гадәттән тыш хәлләрне (һәлакәтләрне) кисәтү һәм бетерү буенча мөмкин булган һәм планлаштырылган чаралар, шул исәптән «ЕДДС шәхси кабинеты» аша РСЧСны кулланып, социаль-иқтисадый, табигый-демографик һәм башка белешмәләренә туплау һәм яңарту;

кешеләр тәүлек буе була торган социаль билгеләнештәге объектларның, сәламәтлек саклауның һәм мәгарифнең комплекслы иминлеге торышын мониторинглау;

халыкка үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасын, шул исәптән халыкка ашыгыч хәбәр итүнең комплекслы системасын (ул булганда) жәлеп итүгә эзерлекне тәмин итү, шулай ук идарә итү системасының һәм автоматлаштыру чараларының тотрыклы һәм өзлексез эшләвен тәмин итү буенча чаралар күрү;

РСЧС муниципаль дәрәжәдә оператив дежур тору өчен ЕДДС белгечләренен һөнәри эзерлеген, һөнәри яңадан эзерлеген һәм квалификациясен күтәрүне оештыру;

РСЧС көндәлек идарә органнары, шул исәптән «ЕДДС шәхси кабинеты» һәм «Имин шәһәр» АПК аша РСЧС АИУС кулланып, оператив хәл буенча мәгълүмат алмашуны гамәлгә ашыру;

Татарстан Республикасы Гадәттән тыш хәлләр министрлығына һәм Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсенең ЦУКСка алынган хәвәфле һәм уңайсыз метеорология күренешләре комплексы узу турында оператив кисәтү нигезендә үткәрелгән превентив чаралар турында хисап бирү;

гадәттән тыш хәлләр (вакыйгалар) килеп чыгуга яисә килеп чыгуга янау турында, куркыныч (уңайсыз) метеорологик күренешләр турында, вәзгыятьне үстерү мөмкин булган модельләр турында ашыгыч кисәтүләр, ОМСУ, ДДС житәкче составына, авыл жирлекләре башлыкларына (торак пунктлар старосталарына), муниципаль берәмлек территориясендә халык күп була торган чараларны оештыручыларга, туристлык төркемнәренә кадәр куркынычларны киметү буенча тәкъдимнәр кертү;

РСЧС көндәлек идарә органнары һәм аларга йөкләнгән бурычларны үтәү буенча ГО идарәсе органнары белән өйрәнүләр һәм күнекмәләр үткәрүдә катнашу.

5. ЕДДСНЫҢ эш тәртибе

5.1. Гадәттән тыш хәлләр (вакыйгалар) килеп чыгу куркынычларына вакытында һәм нәтижәле жавап бирүне тәмин итү өчен ЕДДСта тәүлек буе оператив дежур тору оештырыла.

5.2. ОДС ЕДДС составында дежур торуга ЕДДС составында норматив-хокукый документларны өйрэнгән, гадәттән тыш хәлләр һәм гражданның оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр өлкәсендәге бурычларны хәл итәргә вәкаләтле органнарның эшчәнлеген регламентлаштыручы, РСЧС идарәсенә көндәлек органнарының, эш урынында стажировка узган һәм билгеләнгән тәртиптә дежурлыкка рәхсәт бирелгән дежур-диспетчер персоналы кертелә.

5.3. ЕДДС белгечләре өстәмә һөнәри белем алуға лицензиясе булган мөгариф учреждениеләрендә өстәмә һөнәри белем бирү программалары буенча вазыйфага билгеләнгәннән соң беренче ел дәвамында һәм ким дигәндә биш елга бер тапкыр өстәмә белем алырга тиеш.

5.4. Чираттагы ОДСка дежурга чыгар алдыннан ЕДДС житекчесе яки аны алмаштыручы зат тарафыннан инструктажны үткәрүнең расланган планы нигезендә дежур-диспетчер персоналына инструктаж үткәрелергә тиеш. Инструктаж барышында дежур-диспетчер персоналына оператив хәл, чираттагы дежурлыкка бурычлар житекерелә, персонал гамәлләрендәге характерлы житешсезлекләр анализлана һәм аларның кабатлануына юл куймый торган чаралар күрсәтелә.

5.5. ОДСны алыштыручы белән ЕДДС житекчесе (яки аны алмаштыручы зат) тарафыннан оператив дежур торуга торуга нәтижә ясала, аның барышында дежурлык өчен дежур-диспетчер персоналының гамәлләре анализлана, төп кимчелекләр әйтелә һәм ачыкланган житешсезлекләрнең кабатлануына юл куймый торган чаралар күрсәтелә.

5.6. Дежурлыкны кабул итү-тапшыру барышында ОДСка килүче белгечләр алмашынуыдан кабул итү-тапшыру журналында тиешле язмалар кергү белән документлар, элемент чаралары, АРМ һәм башка жиһазлар кабул итә.

5.7. ОДС ЕДДС белгечләрен оператив дежур тору белән бәйлә булмаган мәсьәләләргә хәл итүгә жәлеп итү рәхсәт ителми.

5.8. Дежур торган вакытта ОДС ЕДДС белгечләре вазыйфаи инструкциялар һәм гамәлләр алгоритмнары нигезендә функциональ бурычлар башкара.

5.9. Хезмәт дисциплинасын, элемент куркынычсызлыгын, техниканы (жиһазларны), куркынычсызлык техникасын һәм янгың куркынычсызлыгын саклау кагыйдәләрен бозган очракта, дежур-диспетчер персоналы дежур торудан туктатылырга мөмкин.

5.10. Дежур-диспетчер персоналын дежурдан читләштерү хокукына ЕДДС житекчесе (яки аны алмаштыручы зат) ия.

5.11. Жибәрелгән бозуларның авырлыгы һәм нәтижәләренә карап, ОДС гаепле затлары гамәлдәге законнар нигезендә законда билгеләнгән жаваплылыкка тартыла.

5.12. Гадәттән тыш хәлләр (вакыйгалар) барлыкка килү куркынычы турында мәгълүмат ЕДДСка булган барлык элемент каналлары һәм мәгълүмат системалары буенча килә.

5.13. Гадәттән тыш хәлнең (вакыйганың) барлыкка килү куркынычы яки барлыкка килүе турында барлык мәгълүмат ЕДДС дежур-диспетчер персоналы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә теркәлә һәм кичекмәстән ЭОСка тапшырыла, аларны гадәттән тыш хәлләр (вакыйгала) зонасына, шулай ук Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсенә жибәрелергә тиеш.

5.14. Ай саен ЕДДС житәкчесе яки аны алмаштыручы зат тарафыннан ЕДДС эшчәнлегенә һәм муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган ДДС белән узара хезмәттәшлекне оештыруга анализ ясала.

5.15. ЕДДС эшләвенә һәм муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган ДДС белән хезмәттәшлекне оештыруга анализлар Тукай муниципаль районының КЧС һәм ОПБ утырышында квартал саен карала.

5.16. ЕДДС эшчәнлегенә анализ ел саен Тукай муниципаль районының КЧС һәм ОПБ утырышында карала.

6. ЕДДСНЫҢ эш режимнары

6.1. ЕДДС түбәндәге режимнарда эшли:

көндәлек эшчәнлек - гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы булмаган очракта;

югары эзерлек - гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы янаганда;

гадәттән тыш хәлдә -гадәттән тыш хәл килеп чыкканда һәм лвидацияләнгәндә.

6.2. ЕДДС көндәлек эшчәнлек режимында гадәттән тыш хәлләр (вакыйгалар) барлыкка килү куркынычына яки барлыкка килүгә ашыгыч жавап бирүгә эзер булып тәүлек бие дежур тора. Бу режимда ЕДДС башкара:

гадәттән тыш хәл (вакыйга) барлыкка килү куркынычы яки факты турында халыктан, оешмалардан һәм ДДСтан мәгълүмат (хәбәрләр) кабул итү;

халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән (вакыйгалардан) саклау һәм янғын куркынычсызлыгын тәмин итү өлкәсендә мәгълүмат системаларын, шул исәптән АИУС РСЧС кулланып мәгълүмат жыю, эшкәртү һәм алмашу;

бер тәүлек дежурлык өчен гадәттән тыш хәлләр (вакыйгалар) турында мәгълүматны гомумиләштерү һәм анализлау һәм тиешле докладларны билгеләнгән тәртиптә тапшыру;

ЕДДСның программа-техник чараларын, элемент чараларын һәм үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасына хәбәр итүнең техник чараларын кулланырга эзерлектә тоту чаралары;

буйсыну буенча гадәттән тыш хәл (вакыйга) барлыкка килү куркынычы турында мәгълүматны Тукай муниципаль районы КЧС һәм ОПБ рәисенә, Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенә төзелеш, архитектура һәм халык яшәешен тәмин итү буенча урынбасарына, гадәттән тыш хәл (вакыйга) килеп чыгуы яисә килеп чыгуы куркынычы турында мәгълүматны беренче чиратта тапшыру, Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе ЦУКСка һәм муниципаль берәмлек территориясендә халыкны һәм территорияләрне яклау өлкәсендә әлегә органнар эшчәнлеген тәмин итә торган ОИВС оешмасына (бүлекчәсенә) жибәрү;

Тукай муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесе (КЧС һәм ОПБ рәисе) карары буенча ЕДДС гадәттән тыш хәл турында халыкка хәбәр итә, шул исәптән кәрәзле элемент операторлары аша да;

фаразланган һәм (яки) барлыкка килгән гадәттән тыш хәлләр һәм аларның нәтижеләре турында, куркыныч һәм уңайсыз табигый күренешләр турында, житештерү объектларының торышы, шулай ук әйләнә-тирә мохитнең торышы, шул исәптән «Имин шәһәр» агросәнәгать комплексыннан һәм АИУС РСЧССтан мәгълүмат алу

максатларында мәгълүмат системаларына мониторинг һәм анализ ясау;

мәгълүматлар базасына, шулай ук ЕДДС гадәттән тыш хәлгә (вакыйгага) җавап буенча оператив документларның структурасына һәм эчтәлегенә кирәкле үзгәрешләр кертү;

гадәттән тыш хәлләргә (вакыйгаларга) җавап биргәндә муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган ДДС белән мәгълүмати хезмәттәшлек килешүләре һәм регламентларын эшләү, төзәтү һәм килештерү;

муниципаль берәмлек яшәшән тәэмин итү системаларындагы житешсезлекләре һәм аварияләре вакытында бетерүне контрольдә тоту;

барлык булган элемент төрләре һәм каналлары буенча, шул исәптән 112 системасы буенча керә торган чакыруларга (вакыйгалар турындагы хәбәрләргә) ДДС гамәлләрен төгәлләштерү һәм координацияләү;

барлык элемент төрләре һәм каналлары, шул исәптән 112 системасы буенча чакыруларга (һәлакәтләр турында хәбәрләргә) җавап бирү нәтижеләрен контрольдә тоту;

ОДС ЕДДСның үзара хезмәттәшлек графигы нигезендә авыл жирлекләре башлыклары белән эшне оештыру;

Татарстан Республикасы РСЧС территориаль подсистемасының Тукай звеносы идарә органнарына Россия Федерациясе Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе ЦУКСтан алынган гадәттән тыш хәл (вакыйгалар) барлыкка килү куркынычы һәм муниципаль берәмлек чикләрендә тискәре фараз модельләрен турында жиһбөрү

6.3. ЕДДС Тукай муниципаль берәмлеге территориясендә эшли торган ДДС белән мәгълүмати хезмәттәшлек турында төзелгән килешүләр нигезендә хезмәттәшлек итә, алар нигезендә агымдагы хәл турында оператив мәгълүмат көндәлек эшчәнлек режимында ЕДДСка тапшырыла.

6.4. ДДС ка килгән, гадәттән тыш хәлнең (вакыйганың) килеп чыгуы яисә килеп чыгуы куркынычы турындагы хәбәрләр буларак билгеләнгән хәбәрләр, мәгълүмати үзара хезмәттәшлек килешүләре нигезендә ЕДДСка тапшырыла.

6.5. Дежур-диспетчерлык хезмәтенә җаваплылык өлкәсенә кагылмаган гадәттән тыш хәлләр (вакыйгалар) турындагы хәбәрләр тиешле ДДС тарафыннан кичекмәстән билгеләнеше буенча тапшырыла.

6.6. Гадәттән тыш хәл килеп чыгу куркынычы янаганда, ЕДДС һәм оешмаларның (объектларның) ДДСы Тукай муниципаль берәмлеге башлыгы карары белән югары эзерлек режимына күчерелә.

6.7. Югары эзерлек режимында ЕДДС өстәмә рәвештә гамәлгә ашыра:

гадәттән тыш хәл килеп чыккан очракта РСЧС, ЭОС һәм оешма ДДСы көчләрен һәм чараларын гамәлләргә эзерләү мәсьәләләре буенча тиешле хезмәтләр житәкчеләре белән үзара хезмәттәшлек;

Тукай муниципаль районының КЧС һәм ОПБ вазыйфай затларына, халыкны һәм территорияләре гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә махсус вәкаләтле органга хәбәр итү һәм шәхси чакыру;

буйсыну буенча гадәттән тыш хәл (вакыйга) барлыкка килү куркынычы турында мәгълүматны Тукай муниципаль районы КЧС һәм ОПБ рәисенә, Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенә төзелеш,

архитектура һәм халык яшәешен тәмин итү буенча урынбасарына, гадәттән тыш хәл (вакыйга) килеп чыгуы яисә килеп чыгуы куркынычы турында мәгълүматны беренче чиратта тапшыру, Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе ЦУКСка һәм муниципаль берәмлек территориясендә халыкны һәм территорияләрне яклау өлкәсендә әлеге органнар эшчәнлеген тәмин итә торган ОИВС оешмасына (бүлекчәсенә) жиберү;

муниципаль берәмлек территориясендә, ПОО, куркыныч житештерү объектларында, шулай ук әйләнә-тирә мохит торышына күзәтчелек һәм контроль мәгълүматларын алу һәм анализлау;

мөмкин булган хәлне фаразлау, жәлеп ителә торган ЭОС һәм оешмалар ДДСы, РСЧС көчләре һәм чаралары гамәлләре буенча тәкъдимнәр әзерләү;

гадәттән тыш хәлне булдырмау максатында муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган РСЧС көчләре һәм чаралары белән гадәттән тыш хәл барлыкка килү куркынычына ЕДДС гамәлләренә алгоритмнарын һәм тиешле ЭОС һәм оешмалар ДДСы белән үзара хезмәттәшлек планнарын корректировкалау;

гадәттән тыш хәлләр барлыкка килүне булдырмау яки аның нәтижәләрен йомшарту буенча ашыгыч чаралар күргәндә, ЭОС һәм оешмалар ДДСы эшчәнлеген, РСЧС көчләрен һәм чараларын контрольдә тоту һәм координацияләү; халыкка гадәттән тыш хәл турында мәгълүмат бирүне тәмин итү;

Тукай муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесе (КЧС һәм ОПБ рәисе) карары буенча ЕДДС гадәттән тыш хәл турында халыкка хәбәр итә, шул исәптән кәрәзле элемент операторлары аша да;

идарә органнарына билгеләнгән тәртиптә докладлар тапшыру;

гадәттән тыш хәл куркынычы турында мәгълүматны авыл жирлекләре башлыкларына житкерү;

Татарстан Республикасы буенча Россия ГТХМ Баш идарәсе ЦУКС, башка идарә органнарына билгеләнгән тәртиптә, гадәттән тыш хәлләр фаразы яисә куркыныч һәм тискәре метеорологик күренешләр комплексы узуы турында оператив кисәтү нигезендә үткәрелгән профилактик чаралар турында белешмәләрне жиберү.

6.8. Гадәттән тыш хәл килеп чыкканда, ЕДДС, жәлеп ителгән ЭОС һәм оешмалар (объектлар) ДДСы һәм Татарстан Республикасы РСЧС территориаль подсистемасының Тукай звеносы көчләре Тукай муниципаль берәмлеге башлыгы карары белән гадәттән тыш хәл режимына күчерелә.

6.9. Гадәттән тыш хәл режимында ЕДДС өстәмә рәвештә түбәндәге бурычларны үти:

гадәттән тыш хәлләрне лвидацияләүгә жәлеп ителә торган көчләр һәм РСЧС чараларын гадәттән тыш хәлләр урынына ашыгыч хәбәр жиберүне оештыра, аларның гадәттән тыш хәлләрне булдырмау һәм бетерү, шулай ук кирәкле мәгълүматлар алганнан соң һәлакәтләргә жавап бирү гамәлләрен координацияләүне гамәлгә ашыра;

кешеләрне саклау һәм коткару өчен кирәкле карарларны мөстәкыйль кабул итү (үз вәкаләтләре кысаларында);

жыелган мәгълүматны жыюны, эшкәртүне һәм тапшыруны гамәлгә ашыра, хәлне бәяли, ЭОС һәм муниципаль берәмлек территориясендә эшләүче оешмаларның ДДСын өстәмә жәлеп итә һәм

хәбәр итү схемасы нигезендә торак пунктларның старосталары һәм авыл жирлекләре

башлыкларына хәбәр итә;

Тукай муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесе карары буенча ЕДДС, шулай ук кәрәзле элементә операторлары аша халыкка гадәттән тыш хәл турында хәбәр итә;

гадәттән тыш хәлләр үсеше турында оператив мәгълүмат жыюны, эшкәртүне, төгәлләштерүне һәм тапшыруны, шулай ук ЭОС, оешмалар ДДС эшчәнлеген, гадәттән тыш хәлләрне бетерүгә жәлеп ителгән РСЧС көчләрен һәм чараларын координацияләүне гамәлгә ашыра;

гадәттән тыш хәлләрне ликвидацияләү житәкчесе, Тукай муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты Житәкчесе (КЧС һәм ОПБ рәйсе), Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча идарәсенен ОДС ЦУКС һәм бу органнарның халыкны һәм территорияләренә гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендәге эшчәнлеген тәэмин итүче ОИВС оешмалары (бүлекчәләре), гадәттән тыш хәлләрне бетерү һәм янгыннарны сүндерүнең оператив штабы, ЭОС, оешмалар ДДС, шулай ук торак пунктлар старосталары һәм авыл жирлекләре башлыклары белән гадәттән тыш хәлләргә жавап бирү һәм авария-торгызу эшләрен алып бару барышында даими мәгълүмати хезмәттәшлек итә;

авария-торгызу һәм башка кичектергесез эшләр башкаруны контрольдә тоту;

идарә органнарына гадәттән тыш хәлләр турында докладлар һәм донесениеләр әзерли һәм тапшыра;

Тукай муниципаль районының КЧС һәм ОПБ карарларына гадәттән тыш хәлләрне бетерүгә тәкъдимнәр әзерли;

Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы территориясендә гадәттән тыш хәлләрне бетерүгә жәлеп ителә торган көчләр һәм чаралар исәбен алып бара.

6.10.ГО алып баруга әзерләнгәндә һәм алып барганда ЕДДС гамәлгә ашырыла:

хәбәр итү сигналларын һәм (яки) ашыгыч мәгълүматны алу, аны алуны ГО югары идарә итү органынан раслый;

Тукай муниципаль районының ГО житәкче составына, ГО көчләренә, социаль әһәмияткә ия объектларның дежур хезмәтләргә (житәкчеләргә), I һәм II класслы куркыныч житештерү объектлары, аеруча радиация-куркыныч һәм атом-төш куркынычы булган производстволар һәм һәм аварияләр нәтижәләре халык сәламәтлегенә зыян китерергә мөмкин булган объектлар файдаланучы оешмаларның, гидротехник корылмалар һәм югары куркыныч гидротехник корылмалар дежур (дежур-диспетчерлык) хезмәтләренә хәбәр итүне оештыру;

Тукай муниципаль районы территориясендә халыкка хәбәр итүне тәэмин итү;

Тукай муниципаль районы территориясендә урнашкан оешмалардан ГО чараларын үтәү буенча мәгълүмат кабул итүне оештыру һәм Тукай муниципаль районы ГО идарә органына житкерү;

ГО чараларын үтәүгә жәлеп ителә торган ГО көчләрен һәм чараларын исәпкә алу.

6.11.Югары әзерлек һәм гадәттән тыш хәл режимнарында ДДС арасындагы мәгълүмати хезмәттәшлек ЕДДС аша башкарыла. Моның өчен ЕДДСка үзара хезмәттәшлек итүче ДДСтан беренче чиратта мәжбүри тәртиптә һәм түләүсез нигездә гадәттән тыш хәлнең килеп чыгуы яки килеп чыгуы куркынычы, килеп туган хәл, кабул ителгән чаралар, өстәмә рәвештә таләп ителә торган көчләр һәм чаралар турында белешмәләр тапшырыла. ЕДДСка керүче мәгълүмат барлык кызыксынган ДДСка

житкерелә.

6.12. ЕДДС эшчәнлегенә гражданнар оборонасының эзерлегенә һәм аны алып баруга эзерләнгәндә муниципаль берәмлек халкын гражданнар оборонасы һәм гражданнар оборонасы планына, ЕДСның дежур-диспетчерлык персоналына махсус чор шартларында эш итү инструкцияләренә туры китереп башкарыла.

Имин районда булмаган муниципаль берәмлекләрдә ГО эзерлек торышына китергәндә идарәнең якланган пунктларында ОДС ЕДДС урнаштыру карала.

7. УГЗ составы һәм структурасы

7.1. УГЗ үз эченә УГЗ персоналын, идарә, элемент һәм хәбәр итүнең техник чаралар ала.

7.2. УГЗ персоналы составына керә:

УГЗ житәкчелеге:

УГЗ житәкчесе:

ЕДДС житәкчесе урынбасары;

ЕДДС дежур-диспетчер персоналы:

оператив дежурлар;

7.3. ЕДДС дежур-диспетчер персоналыннан түбәндәге составта тәүлек буе дежур торучы ОДС формалаша (ОДСта ким дигәндә ике кеше):

оператив дежурлар - 4 кеше.

7.4. ЕДДС техник ярдәм хезмәте аналитик һәм белгече вазыйфаларын башкару өчен ЕДДС штаты структурасына кермәгән тиешле профильле белгечләр жәлеп ителергә мөмкин.

7.5. ЕДДС санлы составы кирәк булганда Тукай муниципаль районы жирле үзидарә органы карары буенча башка вазыйфаи затлар белән тулыландырылырга мөмкин.

8. ЕДДС кадрларын туплау һәм эзерләү

8.1. ЕДДС персоналын туплау жирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

8.2. ЕДДС персоналын урыннарында укытуның төп формалары булып оператив эзерлек (тренировкалар, өйрәнүләр) чаралары, һөнәри эзерлек буенча дәресләр, дежурлык алдыннан ЕДДС дежур-диспетчер персоналына көндәлек инструктаж тора.

8.3. Оператив эзерлек чаралары Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсенә ЦУКС үткәрә торган тренировкалар барышында, шулай ук РСЧС идарә органнары һәм көчләре белән төрле өйрәнүләр һәм күнегүләр үткәргәндә муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган ДДС белән тренировкалар барышында гамәлгә ашырыла.

8.4. ЕДДС белгечләре өстәмә һөнәри белем бирүгә ЕДДС житәкчесе карары белән жиһәрелә. ЕДДС житәкчеләрен һәм белгечләрен гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә квалификация күтәрү программалары буенча өстәмә һөнәри белем бирү Татарстан Республикасы ГО һәм гадәттән тыш хәлләр буенча укыту-методик үзәкләрендә, муниципаль берәмлекләренә ГО курсларында, шулай ук Россия ГТХМ һәм башка ФОИВР карамагындагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә өстәмә

һөнәри программалар буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмаларда үткәрелә. ЕДДС белгечләре биш елга кимендә бер тапкыр квалификация күтәрү программалары буенча өстәмә һөнәри белем алырга тиеш. Беренче тапкыр вазыйфага билгеләнгән затлар өчен өстәмә һөнәри белем беренче ел дәвамында үткәрелә.

8.5. ЕДДС дежур-диспетчер персоналының һөнәри эзерлек дәрәжәсен саклау, функциональ бурычларны үтәүдә аның гамәли күнекмәләрен камилләштерү, шулай ук яңа күнекмәләргә үзләштерү максатында, ЕДДС житәкчелеге Россия ГТХМ махсус эшләнгән программа буенча елга кимендә 1 тапкыр дежур-диспетчер персоналын эзерләүне, соңыннан зачет бирү белән, эзерләүне оештыра.

8.6. Кирәк булса, ЕДДС дежур-диспетчер персоналы Татарстан Республикасы буенча Россия ГТХМ Баш идарәсенең ЦУКСта стажировка узуга жиһәреләргә мөмкин.

9. ЕДДС житәкчелегенә һәм дежур-диспетчер персоналына таләпләр

9.1. ЕДДС житәкчелеге һәм дежур-диспетчер персоналы беләргә тиеш:

халыкны һәм территорияләргә гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә һәм ГО өлкәсендә норматив хокукый актлар таләпләре;

муниципаль берәмлеккә хас гадәттән тыш хәлләр (вакыйгалар) барлыкка килү куркынычы;

административ-территориаль бүленеш, халык саны, муниципаль берәмлекнең һәм Россия Федерациясе субъектының географик, климат һәм табигый үзенчәлекләре, шулай ук Татарстан Республикасы һәм муниципаль берәмлек турында башка мәгълүмат;

Татарстан Республикасы РСЧС территориаль системасы Тукай муниципаль звеносының көч составы һәм даими эзерлек чаралары, аларның бурычлары, аларны жәлеп итү тәртибе, дислокациясе, билгеләнеше махсус техниканың тактик-техник характеристикалары;

ЕДДС жаваплылык зонасы һәм муниципаль берәмлек территориясендә эш итүче ашыгыч ярдәм хезмәтләренең һәм үзара хезмәттәшлек итүче оешмаларның жаваплылык зоналары;

куркыныч житештерү объектлары, социаль билгеләнештәге объектлар, жаваплылык зонасында урнашкан кешеләр күпләп була торган объектлар, аларның адреслары, тулы исеме һәм характеристикалары, гражданның оборонасының яклау корылмалары, шулай ук жир асты пространствосының мобилизация чорында һәм сугыш вакытында гражданның оборонасының саклау корылмаларына яраклаша торган метрополитеннарын да кертеп, тирәнәйтелгән биналары һәм башка корылмалары;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү һәм ЭТО өлкәсендә норматив - хокукый актлар таләпләре;

МАСЦО жиһәрү кагыйдәләре һәм тәртибе;

ЭТО уздыру кагыйдәләре һәм тәртибе;

халыкны гадәттән тыш хәлләр зонасыннан эвакуацияләү тәртибе, вакытлыча урнаштыру пунктларының урнашу урыны, аларның сыйдырышлылыгы;

төрле мәгълүмати - белешмә ресурсларны һәм материалларны, шул исәптән территорияләргә паспортларын куллану тәртибе;

ЕДДС автоматлаштырылган системасының билгеләнеше һәм тактик-техник характеристикалары, аңа йөкләнгән бурычларны үтәү тәртибе, ЕДДС эшләвен тәмин

итүче элементтә чараларын һәм башка жиһазларны эксплуатацияләү тәртибе;

күрше муниципаль берәмлекләрнең гомуми характеристикасы; функциональ бурычлар һәм вазыйфай инструкциялар; ЕДДС персоналының төрле эш режимнарындагы гамәлләр алгоритмнары;

идарә итү һәм хәбәр итү сигналлары буенча ЕДДС персоналының гамәлләрен билгеләүче документлар;

эш кагэзыләрэн алып бару кагыйдэләре һәм тәртибе.

9.2. ЕДДС житәкчесе (житәкче урынбасарлары) күнекмәләргә ия булырга тиеш:

ЕДДС алдына куелган бурычларны үтәүне һәм үтәлешен контрольдә тотуны оештырырга;

ЕДДС үсешенә һәм эшчәнлеген тәэмин итүнең норматив-методик базасын, шул исәптән муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган ДДС һәм муниципаль берәмлек яшәшән тәэмин итү хезмәтләре белән мәгълүмати хезмәттәшлек килешүләре һәм регламентларын эшләү;

ЕДДС персоналының оператив-техник эшен, өстәмә һөнәри белемен оештыру; дәресләр, тренировкалар һәм өйрәнүләр үткәрүне оештыру;

ЕДДС техник жиһазланышын алга таба камилләштерү, үстерү һәм арттыру буенча тәкъдимнәр эшләү;

кулдан һәм автоматлаштырылган режимдаТСО жибәрүне оештыру һәм контрольдә тоту;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү өлкәсендә норматив-хокукый документлар эшләү;

МАСЦО эшчәнлеген вакыт-вакыт тикшерүне уздыру;

ЭТО исәпкә алу журналларын, МАСЦО эш сәләте һәм халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү өлкәсендә документларны алып бару буенча эшне оештыру;

информацион системаларны эштә куллана белү.

9.3. ЕДДС житәкчесенә таләпләр:

югары белем, халыкны һәм территорияләрне яклауны тәэмин итү өлкәсендә оператив вазыйфаларда кимендә 3 ел оператив эш стажы һәм ЕДДС житәкчеләрен һәм белгечләрен гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә квалификацияне күтәрү программасы нигезендә билгеләнгән программа буенча өстәмә һөнәри белем бирү, дәүләт серен тәшкил итүче белешмәләр белән эшләүгә рөхсәт (кирәк булганда);

кулдан һәм автоматлаштырылган режимдаТСО жибәрүне оештыру һәм контрольдә тоту;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү өлкәсендә норматив-хокукый документлар эшләү;

МАСЦО эшчәнлеген вакыт-вакыт тикшерүне уздыру;

ЭТО исәпкә алу журналларын, МАСЦО эш сәләте һәм халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү өлкәсендә документларны алып бару буенча эшне оештыру;

9.4. ЕДДС дежур-диспетчер персоналы түбәндәге күнекмәләргә ия булырга тиеш: оператив мәгълүматны даими жыю һәм эшкәртү.

гадәттән тыш хәлләр (вакыйгалар) барлыкка килү фактлары яки куркынычы һәм гадәттән тыш хәлләрне (вакыйгаларны) ликвидацияләү эшләрен үткәрүне контрольдә тоту турында;

көргән мәгълүматның дәрәсләген анализлау һәм бәяләү; идарә итү, оештыру һәм

планлаштыру документларын сыйфатлы һәм оператив рәвештә эзерләүне гамәлгә ашыру;

вэзгыять үсешен фаразлаган әлеге белешмәләрне үз эшендә кулланырга; ГО һәм Татарстан Республикасы РСЧС территориаль ярдәмче системасының Тукай звеносы идарә органнары һәм көчләре эшчәнлегенә оператив житәкчелек итүне һәм координацияләүне тәэмин итәргә;

Интернет челтәрендә массакуләм мәгълүмат чаралары мониторингын тормышка ашырырга;

телекоммуникация жиһазларының һәм оргтехниканың барлык функцияләрен, шул исәптән урнаштырылган видеоконференцәлемтә комплектын автоматлаштырылган эш урынында кулланырга;

мәгълүмати системалар һәм исәпләү бурычлары мәгълүматларын кулланырга;

шәхси компьютерда ышанычлы кулланучы дәрәжәсендә эшләү (офис пакеты программаларын белү, электрон почта, интернет һәм мәгълүмати - белешмә ресурслардан файдалана белү);

ЕДДС эшчәнлегендә кулланыла торган программа чараларыннан, мәгълүмат системаларыннан (шул исәптән 112 системасы, «Имин шәһәр» АПК, АИУС РСЧС («Куркынычлар һәм хәвефләр атласы» МС), ТКХ МКА, ИСДМ-Рослесхоз һ. б.) файдалана белергә;

клавиатурада минутына ким дигәндә 150 символ тизлек белән хатасыз текст басу;

радиостанция һәм телефон аша компьютер артында эшләү белән бер үк вакытта ачык итеп сөйләшергә;

кереш (оператив эзерлек чаралары кысаларында) яки гадәттән тыш хәл (вакыйга) буенча билгеләнгән документлар комплектын вакытында формалаштырырга;

билгеләнгән вакытлы нормативлар нигезендә оператив исәп-хисаплар, докладлар, таләп ителгән хисап документларын эзерләүне гамәлгә ашыру, шулай ук муниципаль берәмлек житәкчелегенә гадәттән тыш хәл турында, гадәттән тыш хәлне бетрүдә катнашучы көчләр һәм чаралар житәкчеләренә хәбәр итү;

кулдан һәм автоматлаштырылган режимдаТСО жибәрүне оештыру һәм контрольдә тоту;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү өлкәсендә норматив-хокукый документлар эшләү;

МАСЦО эшчәнлеген вакыт-вакыт тикшерүне уздыру;

ЭТО исәпкә алу журналларын, МАСЦО эш сәләте һәм халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү өлкәсендә документларны алып бару буенча эшне оештыру;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү аппаратурасын эшләтеп жибәрергә; төрле мәгълүмат - белешмә ресурслардан һәм материаллардан, шул исәптән, оператив исәп-хисап документларын, таләп ителә торган докладларны эзерләү өчен кирәкле территорияләр (объектлар) паспортларыннан файдаланырга.

9.5. ЕДДС дежур-диспетчер персоналына түбәндәгеләр тыела:

оператив дежур тору белән бәйлә булмаган телефоннан сөйләшүләр алып бару;

муниципаль берәмлек житәкчелеге күрсәтмәсеннән башка массакуләм мәгълүмат чараларына һәм чит затларга нинди дә булса мәгълүмат бирергә; ЕДДС бинасына чит затлар керүне рөхсәт итәргә;

ЕДДС житәкчесе рөхсәтеннән башка оператив дежур тору урыныннан китү; вазыйфай бурычларда һәм инструкцияләрдә каралмаган бурычларны үтәү, жиһазларны һәм техник чараларны билгеләнеше буенча файдаланмау.

9.6. ЕДДС дежур-диспетчер персоналына таләпләр: югары яки урта һөнәри белем булу;

ОДС ЕДДС залында урнаштырылган техник чаралардан файдалана белү; халыкны һәм территорияләрне яклау өлкәсендә норматив документларны белү; үзәкләштерелгән хәбәр итү муниципаль автоматлаштырылган системасының техник чараларын эксплуатацияләү кагыйдәләрен, шулай ук муниципаль берәмлек халкына хәбәр итү структурасын, ысулларын һәм тәртибен белү;

эшчәнлек юнәлеше буенча билгеләнгән программа буенча махсус эзерлек булу; дәүләт серен тәшкил итүче белешмәләр белән эшләүгә рөхсәт булу

(кирәк булганда).

9.7. ЕДДС дежур-диспетчер персоналына өстәмә таләпләр куя ала.

10. ЕДДС биналарына таләпләр:

10.1. ЕДДС Яр Чаллы шәһ., Хәсән Туфан ур., 23 адресы буенча бинада урнашкан.

10.2. ЕДДС персоналының эшчәнлеген тәэмин итү өчен түбәндәге бүлмәләр оештырыла: (ОДС залы, ЕДДС житәкчесе кабинеты, ял итү һәм ашау бүлмәсе) кирәкле техник чаралар һәм документлар белән жиһазландырылган. («Гадәттән тыш хәлләрдә куркынычсызлык. Бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте. Төп нигезләмәләр» Россия Федерациясе Милли стандарты ГОСТ Р 22.07.01-2021 нигезендә Бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте. документлар исемлеге).

10.3. ЕДДС техник чараларын электр белән тәэмин итү Россиянең бердәм энергетика системасыннан, электр белән тәэмин итүнең беренчесеннән дә түбән булмаган категория нигезендә башкарылырга тиеш.

10.3.2. Резервлы электр белән тәэмин итү системасы телефон элементәсе системаларының, серверы жиһазларының, видеоконференцэлементә системаларының эшкә яраклылыгын, мәгълүматны чагылдыруны, хәбәр итүне, транспорт чаралары мониторингын, эчке бәйләнешне электр туклануының резерв чыганагына күчү өчен кирәкле вакыт эчендә тәэмин итәргә тиеш.

10.4. ЕДДС биналары майданнарына ихтыяжны исәпләү кеше өчен имин хезмәт шартларын тәэмин итүгә һәм ОДС белгечләре санының зурлыгы нигезендә мәжбүри таләпләрне билгели торган гамәлдәге санитар кагыйдәләр һәм нормалар таләпләре нигезендә башкарыла.

10.5. ОДС залы бер үк вакытта ОДС, шулай ук Тукай муниципаль районы (КЧС һәм ОПБ рәисе), КЧС һәм ОПБ рәисе урынбасарының мәгълүмат киңлегендә бер үк вакытта эшләү мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.

10.6. Чит затларның рөхсәтсез керүен булдырмау өчен, ОДС ЕДДС залы автомат рәвештә ябу жайланмасы һәм видеокүзәтү чаралары белән жиһазландырыла. ЕДДС бинасына керү тәртибе составына ЕДДС кергән Яр Чаллы шәһәренең жирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнә.

10.7. ОДС ЕДДС тәүлек бие дежур тору өчен аерым ял итү һәм ашау бүлмәсе булырга, аларда кирәкле көнкүреш шартлары тудырылган тиеш.

10.8. ЕДДС һәр хезмәткәре хезмәт вазыйфаларын башкарган вакытта «Гадәттән тыш хәлләрдә куркынычсызлык. Бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте. Төп нигезләмәләр» Россия Федерациясе Милли стандарты ГОСТ Р 22.07.01-2021 нигезендә Бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте. Төп нигезләмәләр» Россия Федерациясе Милли стандарты ГОСТ Р 22.07.01-2021 нигезендә махсус форма кияргә тиеш.

11. ЕДДС жиһазларына таләпләр

11.1. Идарә документларын кабул итүне һәм тапшыруны тәмин итү, барлык төр мәгълүматларны идарә итү органнары белән билгеләнгән срокларда һәм хәбәр итү сигналларын идарә органнарына һәм халыкка житкерүнең таләп ителгән сыйфаты белән алмашу максатларында, мәгълүмати иминлекнең тиешле дәрәжәсе булган, үз эченә түбәндәгеләрне алган мәгълүмати-телекоммуникация инфраструктурасы булдырылырга тиеш:

КСА ЕДДС;

«Имин шәһәр» АПК бердәм үзәге;

КСА системалар - 112 (системаны гамәлгә ашыру буенча проект-смета документлары карарларын исәпкә алып - 112);

элемент системасы һәм хәбәр итү системасы.

Үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасы Россия ГТХМ һәм Цифрлы үсеш, элемент һәм массакүләм коммуникацияләр министрлыгының 31.07.2020 № 578/365 уртақ боерыгы белән расланган халыкка хәбәр итү системалары турында нигезләмә таләпләренә туры килергә тиеш (26.10.2020 № 60567 Россия Юстиция министрлыгында теркәлгән).

11.1.1 Татарстан Республикасы Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының мәгълүмат-коммуникация һәм телекоммуникация инфраструктурасының (алга таба - ИКТ) югарырак системалары белән муниципаль ЕДС системаларын туры килү зарурлыгы турында таләпләр.

11.1.2 Кире кагуны тәмин итүгә таләпләр:

а) Муниципаль берәмлекнең ЕДС инфраструктурасы ИКТ жайланмалары һәм югары дәрәжәдәге мәгълүмат системасы элементлары белән бәйләнешне тәмин итүче каналлар барлыкка китерүче жиһазлар өчен өзлексез электр белән тәмин итү системалары;

б) Элемент трасс-каналларын резервлау;

в) ЛВС жиһазларын һәм саклау системаларын резервлау.

11.1.3. Сафтан чыккан ИКТ ЕДДС жиһазларын оператив алыштыру өчен запас частьләр һәм жиһазлар белән тәмин итүгә таләпләр.

11.2. КСА ЕДДС ЕДДС персоналы тарафыннан йөкләнгән функцияләрне автоматлаштырылган үтәүне тәмин итү өчен билгеләнгән һәм техник яктан үзара бәйләнештәге түбәндәгеләрне кертергә тиеш:

мәгълүматны саклау, эшкәртү һәм тапшыру системасы;

видеоконференцэлемент системасы;

мәгълүматны күрсәтү системасы;

стационар объектларны һәм күчмә транспорт чараларын мониторинглау системасы.

КСА ЕДДС муниципаль мәгълүмат системалары буларак төзелә, аларга Россия

Федерациясе законнарында билгелэнгән, дәүләт мәғлүмат системаларындагы дәүләт серен тәшкил итми торган мәғлүматны яклау турында таләпләр куела.

11.2.1. Мәғлүматны саклау, эшкәртү һәм тапшыру системасы түбәндәге элементлардан торырга тиеш:

ЛВС жиһазлары;

саклау һәм эшкәртү жиһазлары; оргтехника.

11.2.1.1. ЛВС жиһазлары алар арасында электрон рәвештә мәғлүмат алмашу өчен АРМ ЕДДС берләшүен, тышкы челтәрләргә (бүлөп бирелгән элемент һәм интернет челтәрләренә) тоташуны тәмин итәргә тиеш. ЛВСны Интернет челтәренә тоташтыру мәғлүматның сертификатлы саклану чараларын кулланып гына башкарылырга тиеш. Мәғлүматның сертификатлы саклану чаралары булмаганда, интернетка ЛВСка кертелмәгән АРМ тоташа ала.

ЕДДС персоналын Россия Гадәтгән тыш хәлләр министрлығының мәғлүмати телекоммуникация инфраструктурасына тоташтыру бары тик мәғлүматны криптографик яклауның сертификациялэнгән чараларын кулланып кына башкарылырга тиеш.

ЛВС жиһазлары түбәндәге төп компонентлардан торырга тиеш:
беренчел маршрутизатор (коммутатор);
челтәрнең иерархик структурасын төзү өчен коммутаторлар.

ЛВСны тышкы челтәрләргә тоташтыру теге яки бу тоташу технологиясен гамәлгә ашыручы канал чыгаручы жайланмалар ярдәмендә башкарылырга тиеш.

ЛВС жиһазлары тиешле климат шартлары булган бүлмәләрдә телекоммуникация шкафларына урнаштырылырга тиеш. Телекоммуникация шкафларында билгелэнгән температураны һәм дымлылыкны саклау өчен кондиционер системалары урнаштырылырга тиеш.

ЕДДС персоналының автоматлаштырылган эш урынына мәғлүматны вируска каршы саклау өчен сертификатланган чаралар урнаштырылырга, көйләнергә һәм дәрәс эшләргә тиеш.

11.2.1.2. Саклау һәм эшкәртү жиһазлары түбәндәге төп элементларны үз эченә алырга тиеш:

мәғлүмат саклау өчен югары житештерүчәнлекле сервер (файллар, мәғлүматлар базасы);

ЕДДС персоналының урнаштырылган мәғлүмат системалары белән автоматлаштырылган эш урыны.

Серверлар мәғлүматны формальләштерелгән һәм формальләштерелмәгән формада саклауны һәм эшкәртүне тәмин итәргә тиеш. Саклау күләме мәғлүматның исемлеге, саклана торган күләме һәм аны саклау срогы нигезендә билгеләнә.

ЕДДС персоналының автоматлаштырылган эш урыны төп офис кушымталарында (текст мөхәррире, табличный мөхәррир, презентацияләр мөхәррире, электрон почта), шулай ук махсус программа тәмин ителешендә эшләргә тиеш.

11.2.2. Видеоконференцэлемент системасы ЕДДС персоналының, шулай ук башка вазыйфай затларының селектор киңәшмәләрендә барлык идарә органнары белән катнашуын тәмин итәргә тиеш. Видеоконференцэлемент системасы түбәндәге төп элементлардан торырга тиеш: видеокодек; видеокамера; микрофон жиһазлары; тавыш көчәйтү жиһазлары; аудио-видео тасвирлау; видеокодек белән идарә итү пульта.

11.2.2.1. Видеокодек аппарат платформасында да, программа платформасында да гамәлгә ашырылырга мөмкин. Видео кодекс тәэмин итәргә тиеш:
 видеоэлементнең төп беркетмәләре буенча эшне (H. 323, SIP);
 тоташу тизлеген сайлау;
 видеокамераларны сурәт чыганагы сыйфатында тоташтыру;
 микрофон җиһазларын тавыш чыганагы сыйфатында тоташтыру.

11.2.2.2. Видеокамера ЕДДС бинасының гомуми күренешен күрсәтү мөмкинлеген тәэмин итәргә, шулай ук селектор кинәшмәсендә катнашучыга (катнашучыларга) юнәлтелергә тиеш. Видеокамерада трансфокация функцияләре (якынайту/бетерү), шулай ук дистанцион идарә итү яки видео кодекның WEB-интерфейсы аша борылу функцияләре гамәлгә ашырылырга тиеш.

11.2.2.3. Микрофон җиһазлары тәэмин итәргә тиеш:
 селектор кинәшмәсендә катнашучыларның сөйләм телен аңлаешлылыгы;
 «кире элемент»не басу;
 кинәшмәдә катнашучылар тарафыннан микрофоннарны кушу/сүндерү;
 бердән артык микрофон куллану мөмкинлеге.

Кирәк булса, микрофоннарны тоташтыру өчен микшер пульта кулланылырга мөмкин.

11.2.2.4. Тавыш көчәйтү җиһазы ерактагы абоненттан тавышның бозылмыйча трансляцияләнүен тәэмин итәргә тиеш.

Тавыш көчәйтү җиһазы тавыш сыйфатына үзара тискәре йогынты ясауны булдырмау өчен микрофон җиһазлары белән килештерелергә тиеш.

11.2.2.5. Ерактагы абоненттан сурәт ЕДДС мәгълүмат күрсәтү системасына күчерелергә тиеш.

11.2.2.6. Видеоконференцэлемент системасы видеоозма характеристикалары буенча мәгълүматны күрсәтү системасы белән килештерелергә тиеш.

11.2.3. Мәгълүматны күрсәтү системасы (видеостена) автоматлаштырылган эш урыныннан, шулай ук видеоконференцэлемент җиһазларыннан мәгълүмат чыгаруны тәэмин итәргә тиеш.

Мәгълүматны күрсәтү системасы сыек кристалл яки проекция модульләре нигезендә тормышка ашырылган видеостенадан торырга тиеш. Видеостена зурлыгы видеобина зурлыгына туры ктлергә һәм ОДС ЕДДС залында теләсә кайсы автоматлаштырылган эш урыныннан күрүне тәэмин итәргә тиеш.

Мәгълүматны күрсәтү системасының видеостенаны төрле чыганақлардан мәгълүматны берьюлы чыгару өчен сегментларга аеру мөмкинлеге булырга тиеш. Моның өчен видеостена контроллеры һәм видеосигналларның матрица коммутаторы кирәк.

Өстәмә сегментларны тоташтырып мәгълүматны күрсәтү системасын зурайтү мөмкинлеге каралырга тиеш.

11.2.4. Стационар объектларны һәм күчмә транспорт чараларын мониторинглау системасы Россия Федерациясе Транспорт министрлыгы исемлеге нигезендә, муниципаль район территориясендә мониторинг объектларыннан белешмәләр кабул итүне, мониторинг объектларын, шулай ук ГЛОНАСС яки ГЛОНАСС/GPS спутник навигациясе аппаратурасы белән җиһазландырылган транспорт чараларын күрсәтүне тәэмин итәргә тиеш.

11.2.5. ЕДДСта мәгълүматны яклауның сертификациялэнгән чаралары Татарстан Республикасы дәүләт мәгълүмат системалары ихтыяжлары өчен элек сатып алынган программа-техник чараларны һәм чишелешләрне киңәйтүне исәпкә алып кулланылырга тиеш.

11.2. Элемент системасы һәм хәбәр итү системасы үз эченә алырга тиеш:

телефон элемент системасы;

радиоэлемент системасы;

халыкка хәбәр итү системасы, шул исәптән халыкка ашыгыч хәбәр итү һәм вазыйфаи затларга хәбәр итүнең комплекслы системасы;

эчке элемент системасы.

Үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасы хәбәр итүнең махсус программа-техник чараларын, халыкка ашыгыч хәбәр итүнең комплекслы системасы чараларын, кешеләр күпләп була торган урыннарда халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итүнең гомумроссия комплекслы системасын, күчмә объектларда кычкырып тавыш бирү чараларын, мобиль һәм йөртә торган хәбәр итү чараларын, шулай ук аның эшләвен тәмин итә торган элемент һәм тапшыру челтәрен үз эченә ала.

11.3.1. ЕДДС телефон элемент системасы түбәндәге элементлардан торырга тиеш:

мини-АТС;

телефон аппаратлары;

телефон сөйләшүләрен язу системасы.

11.3.1.1. Мини-АТС тәмин итәргә тиеш:

берьюлы берничә абоненттан телефон аша шалтыратулар кабул итү;

шалтыратучының номерын автоматик билгеләү;

керүче, чыгучы һәм җавап бирелмәгән номерларны хәтердә саклау;

телефон аппаратларыннан (өстәмә консольләрдән) номерларны турыдан-туры жыю;

чакыруны эчке телефон челтәре һәм гомуми кулланыштагы шәһәр телефон челтәре телефоннарына жиберү.

11.3.1.2. Телефон аппаратлары тәмин итәргә тиеш:

дисплейда шалтыратучы абонентының номерын күрсәтү;

шалтыратучының номерын бер төймә белән жыю; бер үк

вакытта берничә линия эшләве;

абонентны икенче адреска жиберү функциясе;

абонентлар санын арттыру өчен өстәмә консольләргә турыдан-туры жыю белән тоташтыру мөмкинлеге;

микротелефон гарнитурасы булу.

11.3.1.3. Телефон сөйләшүләрен язу системасы ЕДДС персоналының барлык тоташтырылган телефон аппаратларыннан чыккан һәм керә торган барлык сөйләшүләргә язуны тәмин итәргә тиеш.

11.3.1.4. ЕДДС һәм Россия гадәтгән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе ЦУКС, күрше муниципаль берәмлекләргә ЕДДС, шулай ук муниципаль берәмлек территориясендә эшләүче ДДС, шул исәптән ДДС ПОО арасында телефон элемент каналлары тәмин ителергә тиеш.

Телефон элементсен абонентны турыдан-туры чакыру төймәләре консолдә

программалаштыру юлы белән оештыру рөхсәт ителә.

Турыдан-туры телефон элементәсе каналлары сыйфатында халыктан шалтыратулар кабул итү өчен каналлар файдаланыла алмый.

Резерв элементә каналлары каралган булырга тиеш.

11.3.2. Радиоэлементә системасы тиешле элементә чаралары белән жиһазландырылган күчмә һәм стационар объектлар белән тотрыклы элементә тәмин итәргә тиеш.

Радиоэлементә системасы түбәндәге төп элементлардан торырга тиеш: УКВ-радиостанция;

КВ-радиостанция.

Радио челтәрләрен оештыру өчен Элементә, мәгълүмати технологияләр һәм массакуләм коммуникацияләр өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең радиоешлык хезмәтендә ешлыкларга рөхсәт алынырга тиеш.

Радиостанцияләр Элементә, мәгълүмати технологияләр һәм массакуләм коммуникацияләр өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәттә билгеләнгән тәртиптә теркәлергә тиеш.

11.3.3. Халыкка хәбәр итү системасы хәбәр итү сигналларын һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын ГО һәм РСЧС территориаль ярдәмче системасы муниципаль звеносы житәкчелеге составына, ГО һәм муниципаль берәмлек көчләренә, ДДС, муниципаль берәмлек системасында халыкка табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәл килеп чыгу яисә килеп чыгу куркынычы янаганда, шулай ук хәрби хәрәкәтләр алып барганда яисә шушы гамәлләр нәтижәсендә барлыкка килә торган куркынычлар, халыкның үз-үзен тоту кагыйдәләре һәм яклау чараларын уздыру зарурлығы турында хәбәр итүне тәмин итәргә тиеш. Халыкка үз вакытында хәбәрләр һәм ашыгыч мәгълүмат тапшыру өчен комплекслы кулланыла:

электр, электрон сиреналар һәм көчле акустик системалар челтәре;

чыбыклы радиотапшырулар челтәре;

урам радиофикация челтәре;

кабель телерадиотапшырулар челтәре;

эфир телерадиотапшырулар челтәре;

күчмә радиотелефон элементә челтәре;

жирле телефон челтәре, шул исәптән хәбәр итү функциясе белән универсаль телефон хезмәте күрсәтү өчен эшләнгән таксофоннар;

элементә операторлары һәм ведомстволар элементә челтәрләре;

шәхси радио шалтырату системалары челтәре;

интернет мәгълүмати-телекоммуникация челтәре;

күчмә объектларда кычкырып тавыш бирү чаралары, мобиль һәм йөртә торган хәбәр бирү чаралары.

Халыкка хәбәр итү системасы чараларын эшкә куллану Тукай муниципаль берәмлеге башлыгы карары буенча (КЧС һәм ОПБ рәисе) өлкән оператив дежур дежур торучы тарафыннан үзенең эш урыныннан (оператив дежур), соңыннан доклад белән башкарылырга тиеш.

Вазыйфай затларга хәбәр итү системасы жирле үзидарә органнары, муниципаль дәрәжәдәге РСЧС идарә органнары һәм көчләре, муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган ДДС житәкче составына хәбәр итүне тәмин итәргә

тиеш. Персоналга хэбэр итү системасы телефон линияләрен тоташтыру өчен билгелэнгән түләү булган шәхси компьютер нигезендә тормышка ашырылырга мөмкин. Телефон линияләре саны хэбэр житкереләчәк абонентлар саныннан һәм хэбэр итүгә кирәкле вакыттан чыгып билгеләнергә тиеш.

Персоналга хэбэр итү өчен, халыктан шалтырау кабул итү өчен эшлэнгән элемтә каналлары (линияләр), шулай ук туры телефон элемтәсе каналлары катнашырга тиеш түгел.

Үзәкләштерелгән хэбэр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасын жәлеп итү «Федераль башкарма хакимият органнарының, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимият органнарының, жирле үзидарә органнарының элемтә операторлары һәм массакуләм мәгълүмат чаралары редакцияләре белән халыкка килеп туган куркынычлар турында хэбэр итү максатларында үзара хезмәттәшлек тәртибе турында» 2020 елның 28 декабрәндәге 2322 номерлы Россия Федерациясе Хөкүмәте карары һәм Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм бәла-каза нәтижәләрен бетерү министрлыгының һәм Россия Федерациясе Цифрлы үсеш, элемтә һәм массакуләм коммуникацияләр министрлыгының 2020 елның 31 июлендәге 578/365 номерлы уртак приказы белән расланган халыкка хэбэр итү системалары турындагы нигезләмәнең III бүлгә нигезендә гамәлгә ашырыла.

11.3.4. Эчке элемтә системасы ЕДДС биналарында урнаштырылган тавыш көчәйтү жиһазларын жәлеп итү юлы белән ЕДДСТА булган затларга хэбэр итәргә тиеш *(кечкенә майданда 2-3 янәшә бүлмәдә урнашкан ЕДДСка кагылмый)*.

Эчке элемтә системасы түбәндәге төп элементлардан торырга тиеш:

диспетчер микрофоны;

егәрлек көчәйткеч;

акустик системалар.

Эчке элемтә системасы жиһазлау бер-берсе белән килешергә тиеш, шул исәптән егәрлекч, каршылык, ешлык үзенчәлекләре буенча.

Персоналны максимальжәлеп итү өчен, акустик системалар ЕДДС биналарында да, биналар арасында коридорларда да урнаштырылырга тиеш.

12. ЕДДСны финанслау

Татарстан Республикасы муниципаль районнары һәм шәһәр округлары чыгымнары «Гражданнар оборонасы, халыкны һәм территорияләре табигий һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау, янгын куркынычсызлыгын һәм кешеләрнең куркынычсызлыгын тәэмин итү өлкәсендә муниципаль учреждение хезмәткәрләре хезмәтенә түләүгә Татарстан Республикасы муниципаль районнары һәм шәһәр округлары бюджетларының Татарстан Республикасында бюджетара мөнәсәбәтләре формалаштырганда исәпкә алына торган чыгымнарының күләмен билгеләү методикасын раслау турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2017 елның 14 августындагы 569 номерлы карары белән билгеләнә.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының югарыда күрсәтелгән карарына кермәгән чыгымнар барлыкка килгәндә, финанс средстволарын Татарстан Республикасы Хөкүмәтенә мөрәжәгать итү юлы белән өстәмә рәвештә соратып алырга кирәк.

13. Мэгълүматны саклауга таләпләр

ЕДДСта «Мэгълүмат, мэгълүмат технологияләре турында һәм мэгълүматны яклау турында» 2006 елның 27 июлендәге 149-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Техник һәм экспорт контроле буенча Федераль хезмәтнең «Дәүләт мэгълүмат системаларында булган дәүләт серен тәшкил итмәгән мэгълүматны яклау турында таләпләрне раслау турында» 2013 елның 11 февралендәге 17 номерлы боерыгы нигезендә идарәнең автоматлаштырылган системаларына, дәүләт мэгълүмат системаларына һәм шәхси мэгълүматларны яклауга куела торган мэгълүматны яклауны тәмин итү буенча таләпләр үтәлергә тиеш (Россия Юстиция министрлыгында теркәлгән 31.05.2013 № 28608).